

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 7496
Tarih : 23.09.2024

16542

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 23.09.2024

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT

DEM Parti Grup Başkanvekili

Kars Milletvekili

18 Eylül'de Sincan 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan Kobanê Davası tutuklusunu ve HDP eski sözcüsü Günay Kubilay, hastane sevkı sırasında kendisine çok sıkı kelepçe takıldığı gerekçesiyle sevkı reddetmiştir. Ankara Gazi Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi'ne götürülmek istenen Kubilay, kelepçelerin gevşetilmesini talep etmiş, ancak bu talep reddedilmiştir. Bunun üzerine Kubilay, "geliyorsan gel" şeklindeki yanıt nedeniyle hastaneye gitmemiştir.

Kubilay, yaşanan bu durumu Adalet Bakanlığı, Meclis İnsan Hakları İnceleme Komisyonu ve diğer ilgili makamlara dilekçeyle ileterek, cezaevi ring araçlarının tutuklular için insanlık dışı koşullar sunduğunu belirtmiştir. Kabinlerin "kafes" kadar dar olduğunu, saatlerce içinde bekletildiklerini ve kelepçelerle yemek yemenin bile işkenceye dönüştüğünü vurgulamıştır. Kubilay, ayrıca kendisine kelepçe takan askerler hakkında yasal işlem başlatılmasını talep etmiştir.

Bu bağlamda;

1. Tutukluların hastane sevklerinde, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleri ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 17. maddesinde güvence altına alınan insan onuruna yakışır muamele hakkı göz önünde bulundurularak, sevk sırasında elleri kelepçelenmesi uygulaması neye dayanmaktadır? Özellikle sıkı kelepçeleme şikâyetlerinin önlenmesi için alınan önlemler nelerdir?
2. Tutukluların sağlık hakkına erişimi Türkiye'nin Anayasa'sında (md. 56) güvence altına alınmıştır. Sevk sırasında yaşanan kelepçe ve ring aracında uzun süre bekletilme gibi uygulamaların tutukluların sağlık hizmetine erişimini engellediği yönündeki şikâyetlere karşı Bakanlığınız hangi adımları atmaktadır? Sağlık hizmetlerinin insan onuruna uygun şekilde verilmesi için alınan önlemler nelerdir?
3. Ring araçlarının tutuklular için işkenceye varan insanlık dışı koşullar sunduğu belirtilmektedir. Araçların küçük, havasız, ve dar olması ile saatlerce bekletilme şikâyetlerine ilişkin tutuklu haklarına uygun olarak iyileştirme çalışmaları yapılmakta mıdır? Bu araçların denetim koşulları ve standartları nelerdir?
4. Sevklerde ellerin kelepçelenmesinin sadece gerekli durumlarda uygulanması gerektiği hususunda Türkiye yasalarında yer alan düzenlemelere (CMK ve Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun) uygun hareket edilmekte midir? Kelepçelerin sıklığı, süresi ve uygulama usullerine dair standartlar ve denetim mekanizmaları var mıdır?
5. Tutukluların kelepçeli sevk sırasında insan onuruna aykırı muamele gördüğüne dair şikâyetleri sonrasında ilgili personel hakkında idari ya da adli soruşturma başlatılmakta mıdır? Somut olayda, Günay Kubilay'a yönelik kelepçeleme şikâyetleri ile ilgili hangi adımlar atılmıştır?
6. Cezaevlerindeki görevli jandarma ve güvenlik görevlilerine tutuklulara yönelik insan hakları, sağlık hakkı ve işkence yasağı konularında düzenli eğitim verilmekte midir? Bu eğitimlerin kapsamı ve denetim koşulları nelerdir?